

Broj: 03/2019

Temeljem odredbi članka 23. stavak 5. točka 2. i članak 23. stavak 5. točka 5. Zakona o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15) Hrvatska banka za obnovu i razvitak (u daljnjem tekstu: HBOR) zastupana po Službeniku za informiranje Branki Biščan, rješavajući po zahtjevu za ostvarivanje prava na pristup informacijama GONG-a od 11. siječnja 2019., koji je zaprimljen u HBOR-u 11. siječnja 2019., dana 8. veljače 2019. donosi sljedeće

RJEŠENJE

I **Odbija se** Zahtjev za ostvarivanje prava na pristup informacijama GONG-a, od dana 11. siječnja 2019. zaprimljen u HBOR-u 11. siječnja 2019. (u daljnjem tekstu: Zahtjev) koji se odnosi na pristup sljedećim informacijama:

1. Podatci o odobrenim kreditima i drugim plasmanima HBOR-a uz sljedeće informacije:
 - o nazivu, OIB-u i sjedištu korisnika svakog odobrenog plasmana,
 - o iznosu pojedinačnog kredita/ plasmana, roku otplate i kamatnoj stopi
 - o veličini i primarnoj djelatnosti poduzetnika korisnika kredita/plasmana
 - u sklopu kojeg programa je odobren

2. Podatci o odobrenim bankarskim i drugim jamstvima HBOR-a uz informacije:
 - o nazivu, OIB-u i sjedištu korisnika svakog pojedinog jamstva,
 - veličini i primarnoj djelatnosti poduzetnika kojem je odobreno jamstvo
 - u sklopu kojeg programa je jamstvo odobreno.
 - Posebno, za garancije za izvoz, podatak o zemljama izvoza

sve za razdoblje od osnivanja HBOR-a 1992. do 31.12.2018. godine.

II. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

GONG (u daljnjem tekstu: Podnositelj zahtjeva) je podnio Zahtjev za ostvarivanje prava na pristup informacijama od dana 11. siječnja 2019. zaprimljen u HBOR-u 11. siječnja 2019., koji se odnosi na pristup sljedećim informacijama, a za razdoblje od osnivanja HBOR-a 1992. do 31.12.2018. godine:

1. Podatci o odobrenim kreditima i drugim plasmanima HBOR-a uz sljedeće informacije:
 - o nazivu, OIB-u i sjedištu korisnika svakog odobrenog plasmana,
 - o iznosu pojedinačnog kredita/ plasmana, roku otplate i kamatnoj stopi
 - o veličini i primarnoj djelatnosti poduzetnika korisnika kredita/plasmana
 - u sklopu kojeg programa je odobren

2. Podatci o odobrenim bankarskim i drugim jamstvima HBOR-a uz informacije:
 - o nazivu, OIB-u i sjedištu korisnika svakog pojedinog jamstva,
 - veličini i primarnoj djelatnosti poduzetnika kojem je odobreno jamstvo
 - u sklopu kojeg programa je jamstvo odobreno.
 - Posebno, za garancije za izvoz, podatak o zemljama izvoza,

pozivajući se na Zakon o pravu na pristup informacijama, presudu Vrhovnog suda RH Broj: U-zpz 6/2016-7 te presude Visokog upravnog suda Republike Hrvatske br. UsII-101/15-5 i UsII-128/17-6 te rješenja Povjerenice za informiranje br. Up/II-008-07/14-01/220 i Up/II-008-07/16-01/679.

Vezano za presude, HBOR napominje da je Vrhovni sud RH presudom U-zpz 6/2016-7 potvrdio presudu Visokog upravnog suda Republike Hrvatske br. UsII-101/15-5 i rješenje Povjerenice za informiranje br. Up/II-008-07/14-01/220 na koje se Podnositelj zahtjeva poziva. Međutim, ističe se da je protiv presude Visokog upravnog suda Republike Hrvatske br. UsII-128/17-6 i rješenja Povjerenice za informiranje br. Up/II-008-07/16-01/679 HBOR podnio Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske Prijedlog zahtjeva za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude, te je Državno odvjetništvo Republike Hrvatske vezano za presudu Visokog upravnog suda broj UsII-128/17-6 (a vezano za rješenje Povjerenice za informiranje klasa: Up/II-008-07/16-01/679, urbroj: 401-01/05-17-02) prihvatilo navedeni prijedlog i podnijelo Vrhovnom sudu Republike Hrvatske Zahtjev za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude. Kako Vrhovni sud Republike Hrvatske o toj presudi još nije odlučio, ona nije ogledni primjerak po kojem bi HBOR trebao postupati.

HBOR je dana 31.12.2018. zaprimio presudu Vrhovnog suda Posl. broj: U-zpz 6/2016-7, a tek donošenjem ove presude iscrpljene su pravne mogućnosti poništenja Presude VUSRH-a UsII-101/15-5 od 2.9.2015. Ističe se da HBOR mora iscrpiti sve pravne mogućnosti kako bi, u slučaju podizanja eventualnih tužbi klijenata na naknadu štete radi odavanja bankovne tajne, dobio za takve svoje radnje potvrdu s najviše sudske instance.

Nastavno na navedeno, u tijeku je prilagodba HBOR-a ZPPI-u jer će se, nakon što je iscrpljen obvezni pravni put zaštite podataka te zaprimanja predmetne presude Vrhovnog suda RH (31.12.2018.), postupati na način da će pojedini podaci sukladno presudama, a koji su do 31.12.2018. bili zaštićeni, ubuduće biti dostupni javnosti u slučaju zaprimanja zahtjeva za informacijama. Isto tako, svi zahtjevi koji se odnose na razdoblje do 31.12.2018. (do zaprimanja presude Vrhovnog suda RH), a koji predstavljaju bankovnu tajnu i dalje su zaštićeni obzirom da su

klijenti HBOR-a do tada, sukladno propisima, ugovorima i ostaloj relevantnoj dokumentaciji, opravdano smatrali da su podaci o korisniku plasmana, podaci o kreditima i ostali podaci bankovna tajna te u potpunosti zaštićeni u slučaju bilo kakvih zahtjeva za informacijama. Ovakvo postupanje nužno je jer na taj način HBOR štiti sebe, ali i Republiku Hrvatsku koja jamči za obveze HBOR-a od potencijalnih tužbi klijenata protiv HBOR-a i Republike Hrvatske radi odavanja zaštićenih podataka koji su bankovna tajna.

Rješavajući predmetni Zahtjev, HBOR je izvršio uvid u spis predmeta, u zahtjev za pristup informacijama istog podnositelja od 11. siječnja 2019. godine te u relevantne propise, i to: Zakon o pravu na pristup informacijama, na kojem Podnositelj zahtjeva temelji svoj Zahtjev, Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (NN 138/06 i 25/13), Zakon o kreditnim institucijama (NN 159/13, 19/15, 102/15 i 15/18) i Zakon o financijskom osiguranju (NN 76/2007 i 59/2012).

HBOR je u ovom postupku uzeo u obzir odredbe Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (u daljnjem tekstu: Zakon o HBOR-u) kojeg prvenstveno primjenjuje u svom poslovanju, pri čemu je posebno uzeo u obzir odredbe čl. 1. i 2. Zakona o HBOR-u o određenju HBOR-a kao posebne financijske institucije, odnosno razvojne i izvozne banke, čl. 11. st. 4. o svođenju rizika u poslovanju na najmanju mjeru, pri čemu se HBOR rukovodi načelima bankarskog poslovanja, čl. 23. st. 1. kojim se navodi da ukoliko istim nije drugačije određeno na ustroj i poslovanje HBOR-a na odgovarajući način primjenjuju se odredbe Zakona o trgovačkim društvima koje se odnose na društvo s ograničenom odgovornošću te odredbe Zakona o bankama, osim odredaba koje se odnose na odobrenje središnje banke za pružanje bankovnih i ostalih financijskih usluga te osnivanje podružnica i pravnih osoba, nadzor središnje banke, osiguranje uloga, posebnu upravu, likvidaciju, stečaj i kaznene odredbe, iz navedenih odredbi Zakona o HBOR-u jasno proizlazi da je i izričita obveza HBOR-a upravljati rizicima sukladno dobroj bankarskoj praksi. Tu dobru bankarsku praksu zakonodavac je uobličio i materijalizirao u okviru **Zakona o kreditnim institucijama** (dalje: ZOKI) kojim je izričito i jasno odredio i pravila o bankovnoj tajni te propisao obvezu čuvanja bankovne tajne. Tako su uzete u obzir odredbe ZOKI-a koji u članku 156. propisuje da su bankovna tajna svi podaci, činjenice i okolnosti koje je kreditna institucija saznala na osnovi pružanja usluga klijentima i u obavljanju poslova s pojedinačnim klijentom te je podatke i činjenice dužna sukladno navedenoj odredbi čuvati kao bankovnu tajnu. Također, ZOKI u čl. 157. st. 1. propisuje da članovi tijela kreditne institucije, dioničari, radnici i druge osobe koje imaju pristup povjerljivim podacima, moraju čuvati bankovnu tajnu te je ne smiju priopćiti trećim osobama.

Također, uzete su u obzir i odredbe **Zakona o financijskom osiguranju** kojim se uređuju pravila za osiguranje financijskih obveza instrumentima financijskog osiguranja u ugovorima koje sklapaju subjekti financijskog tržišta. Tako se navodi da je financijsko osiguranje prijenos, odnosno zasnivanje posebne vrste založnog prava na instrumentima financijskog osiguranja radi osiguranja financijske obveze. Odredbom čl. 3. st. 2. navedenog Zakona izrijekom je određeno da je HBOR jedan od subjekata financijskog tržišta. Jedan od mogućih instrumenata financijskog osiguranja

kod ugovora o financijskom osiguranju su i kreditna potraživanja sukladno čl. 3.a st. 2. toč. 2. navedenog Zakona. Nadalje, odredbom članka 3.a. st. 5. toč. 1. Zakona o financijskom osiguranju se određuje da se kreditno potraživanje kao instrument financijskog osiguranja ne može ugovoriti ako dužnik po kreditnom potraživanju koje se daje kao instrument financijskog osiguranja nije dao suglasnost za priopćavanje svojih podataka koji se smatraju bankarskom tajnom u smislu zakona koji uređuje kreditne institucije za podatke koji su potrebni primatelju instrumenta financijskog osiguranja u svrhu korištenja tog instrumenta financijskog osiguranja, iz navedenog je očito da svi subjekti financijskog tržišta, prilikom ugovaranja određenih instrumenta financijskog osiguranja, kao uvjet valjanosti tog posla, moraju dobiti navedene suglasnosti za priopćavanje podataka koji su sukladno ZOKI-u zaštićeni bankovnom tajnom, **iz toga je razvidno da je HBOR Zakonom o HBOR-u, Zakonom o kreditnim institucijama i Zakonom o financijskom osiguranju u obvezi pridržavati se propisa o bankovnoj tajni**, pri čemu su bankovna tajna „svi podaci, činjenice i okolnosti koje je kreditna institucija saznala na osnovi pružanja usluga klijentima i u obavljanju poslova s pojedinačnim klijentom“.

Također, uzete su u obzir i odredbe **Zakona o pravu na pristup informacijama** (dalje: ZPPI) i to posebno odredbe čl. 3. prema kojima je cilj ZPPI-a omogućiti i osigurati ostvarivanje Ustavom Republike Hrvatske zajamčenog prava na pristup informacijama putem otvorenosti i javnosti djelovanja javne vlasti, čl. 6.-9.a. o načelu javnosti i slobodnog pristupa, načelu pravodobnosti, potpunosti i točnosti informacija, načelu jednakosti, načelu raspolaganja informacijom te načelu međusobnog poštovanja i suradnje, čl. 15. o ograničenju prava na pristup informacijama, čl. 16. o testu razmjernosti i javnog interesa, čl. 17., 18., 20., 23. i čl. 25. o postupovnim odredbama.

S obzirom da Zahtjev obuhvaća podatke koji su bankovna tajna po spomenutim propisima, sukladno čl. 16. Zakona o pravu na pristup informacijama proveden je test razmjernosti i javnog interesa kojim je HBOR posebno uzeo u obzir, s jedne strane javni interes za objavom informacija, te s druge strane potrebu zaštite bankovne tajne tj. svih podataka, činjenica i okolnosti koje je HBOR saznao na osnovi pružanja usluga klijentima i u obavljanju poslova s pojedinačnim klijentom.

Uvažavajući činjenicu da je HBOR u razdoblju od 1992.-31.12.2018. odobrio cca 50.000 plasmana (i to ne računajući garancije), odnosno gotovo 42.000 kredita i preko 8.000 osiguranih projekata po programima osiguranja izvoza, iz očitih razloga nije bilo moguće napraviti test razmjernosti za svaki pojedini aktivni i neaktivni plasman i korisnika te je napravio test razmjernosti i javnog interesa za cjelokupno razdoblje, za aktivne predmete, a prema evidencijama kojima HBOR raspolaže i vrsti informacija koje su obuhvaćene predmetnim Zahtjevom i koje su zaštićene bankovnom tajnom. Također, u okviru samo aktivnih predmeta, nije bilo moguće napraviti test razmjernosti i javnog interesa za svaki pojedini predmet/korisnika, već samo načelno prema vrsti informacija koje se traže. Testom razmjernosti i javnog interesa utvrđeno je da se pristup

informacijama traženih u Zahtjevu može ograničiti sukladno čl. 15. st. 2. toč. 2. ZPPI-a, te je utvrđeno da bi dostavljanjem traženih informacija bio ozbiljno povrijeđen interes zaštite podataka koji predstavljaju bankovnu tajnu, te da u odnosu na javni interes prevladava potreba zaštite bankovne tajne korisnika. Iz navedenog razloga, temeljem čl. 23. st. 5. toč. 2. ZPPI-a odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

Međutim, čak i neovisno o vrsti podataka koji se traže Zahtjevom i koji su zaštićeni bankovnom tajnom, utvrđeno je da se traži velika količina podataka čija bi obrada i sistematizacija opteretila normalan rad i redovno funkcioniranje tijela javne vlasti sve i da nema potrebe za zaštitom bankovne tajne.

Naime, zahtjev obuhvaća cijelo razdoblje postojanja HBOR-a, odnosno 26 godina, obuhvaća podatke o svim plasmanima koje je HBOR od svog osnivanja odobravao po pojedinačnim klijentima, te se očito radi o općenitom traženju informacija kojem nije moguće udovoljiti bez ometanja redovitog funkcioniranja tijela javne vlasti.

Predmetni Zahtjev obuhvaća sve odobrene plasmane (što znači gotovo 42.000 ako se gledaju isključivo krediti, ne računajući garancije i osiguranja), dakle obuhvaća i aktivne plasmane (koji su još u otplati), i plasmane koji su već otplaćeni, kao i plasmane koji su samo odobreni, a ne i realizirani (npr. zbog odustanka klijenata). S obzirom na različite faze u kojima se plasmani obuhvaćeni Zahtjevom nalaze i s obzirom na različite vrste plasmana, podaci se vode u različitim evidencijama i na različitim mjestima (primjerice u sektoru računovodstva, u sektoru kreditiranja, direkciji osiguranja izvoza, sektoru sredstava, a svaka od tih organizacijskih jedinica evidentira za svoje potrebe specifične podatke), a neki podaci nisu niti izdvojeni u evidencije već se naizue isključivo u pojedinačnim spisima te bi HBOR, kako bi udovoljio Zahtjevu, trebao uzeti u rad svaki pojedinačni plasman (spis) i iz njega manualnim putem izdvajati tražene podatke.

Tako je, primjerice, u brojnim plasmanima koji su aktivni (u otplati) došlo u međuvremenu do promjene naziva korisnika, promjene u veličini i primarnoj djelatnosti, roku otplate (npr. zbog reprograma) i/ili visine kamatne stope (koja se je mijenjala tijekom razdoblja) zbog čega bi sve te podatke, da bi bili točni, trebalo izuzeti iz pojedinačnih predmeta (spisa) i provjeravati s podacima koji su evidentirani u HBOR-ovim različitim evidencijama (od kojih se neke vode u različitim organizacijskim jedinicama), a napominje se da pojedine podatke (npr. trajanje osiguranja i premijska stopa u plasmanima osiguranja i reosiguranja) HBOR niti nema izdvojene u svojim uobičajenim evidencijama (koje inače vodi za svoje interne potrebe), zbog čega bi trebao svaki takav podatak izuzeti iz svakog pojedinog predmeta (tj. iz pojedinačnih spisa korisnika) što bi značilo značajan manualni rad i utrošak nesrazmjerne količine vremena.

Nadalje, velik dio odobrenih plasmana u razdoblju od 1992.-31.12.2018. (oko 88% odobrenih kredita), nije aktivno iz različitih razloga (otplaćeni su, ili su korisnici odustali prije realizacije i si.) te

HBOR o takvim predmetima ne vodi evidencije, već se svi podaci o tim plasmanima nalaze u arhivama te bi iz svakog pojedinog arhiviranog spisa trebalo fizički izdvajati svaku pojedinu traženu informaciju.

Iz svega navedenog nedvojbeno je da HBOR nema podatke sistematizirane na način koji se traži Zahtjevom. Name, istim se traže informacije o cjelokupnoj kreditnoj, garancijskoj i drugoj aktivnosti HBOR-a kroz 26 godina, tj. od trenutka osnivanja HBOR-a do 31.12.2018., te su se u navedenom razdoblju podaci evidentirali na različite načine, u različitim internim bazama i na različitim mjestima, a pojedine informacije obuhvaćene Zahtjevom nisu uopće izdvojene u evidencije, već se nalaze isključivo u arhivi u pojedinačnim kreditnim, garancijskim i drugim predmetima (po pojedinim korisnicima).

S obzirom da informacije koje su zatražene predmetnim Zahtjevom i s njim povezanim zahtjevom istog podnositelja nisu pohranjene u jedinstveni elektronički sustav, njihovo prikupljanje iz nepovezanih baza, različitih tablica, priručnih evidencija i arhiva, te njihovo međusobno povezivanje, uspoređivanje i sistematiziranje u jedinstvenu evidenciju (popis) zahtijevalo bi potpunu angažiranost većeg dijela tijela javne vlasti i angažiranost različitih organizacijskih jedinica kroz dulji vremenski period čime bi se zbog voluminoznosti predmetnog Zahtjeva i s njim povezanog zahtjeva, paralizirao sustav u svom redovnom radu i redovnom obavljanju primarnih djelatnosti HBOR-a.

Članak 23. stavak 5. toč. 5. Zakona o pravu na pristup informacijama omogućuje tijelu javne vlasti da rješenjem odbije zahtjev za pristup informacijom ako jedan ili više međusobno povezanih podnositelja putem jednog ili više funkcionalno povezanih zahtjeva očito zloupotrebljava pravo na pristup informacijama, a osobito kada zbog učestalih zahtjeva za dostavu istih ili istovrsnih informacija ili zahtjeva kojima se traži velik broj informacija dolazi do opterećivanja rada i redovnog funkcioniranja tijela javne vlasti.

Slijedom svega gore navedenog, Zahtjev se odbija temeljem članka 23. stavak 5. točka 2. odnosno zbog zaštite bankovne tajne i temeljem članka 23. stavak 5. točka 5. ZPP!-a odnosno zbog zloupotrebe prava na pristup informacijama jer bi sistematiziranje traženih podataka i izrada evidencije traženih podataka na način na koji Podnositelj traži, preopteretilo rad i potpuno onemogućilo redovito funkcioniranje tijela javne vlasti.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja Podnositelj zahtjeva može podnijeti žalbu drugostupanjskom tijelu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Žalba se podnosi Povjereniku za informiranje pisanim putem u tri primjerka putem HBOR-a.

Dostaviti:

GONG, ppi+request-6691-0389b8de@imamopravoznati.org



Službenik za informiranje

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Branka Bišćan', is written over the printed name.

Branka Bišćan

100